

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Veroniky Juříčkové a soudce Štěpána Výborného v právní věci žalobce: **A. T.**, zastoupeného Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2025, č. j. OAM-1521/ZA-ZA11-K11-R2-2024, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 2. 2026, č. j. 51 Az 1/2026-72,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 2. 2026, č. j. 51 Az 1/2026-72, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 11. 2025 rozhodl o žalobcově žádosti o mezinárodní ochranu tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, se žalobci neuděluje.

[2] Šlo o druhé rozhodnutí žalovaného o téže žádosti žalobce. První rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany žalobci (rozhodnutí ze dne 5. 3. 2025) zrušil Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 26. 6. 2025, č. j. 43 Az 2/2025-83, neboť shledal, že žalovaný nesprávně zjistil skutkový stav ohledně dostupnosti léčby žalobcova závažného chronického onemocnění v zemi původu a v návaznosti na to nesprávně vyložil pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ ve smyslu § 14 zákona o azylu v tehdy rozhodném znění. Krajský soud rovněž konstatoval, že žalovaný nesprávně posoudil naplnění podmínek

§ 14a zákona o azylu zejména s ohledem na aktuální bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce; nesprávně posoudil skutečnosti, které vyšly najevo již ve správním řízení, nadto po vydání rozhodnutí nastaly nové skutečnosti, které musel soud v rámci „*ex nunc* přezkumu“ zohlednit.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2025 se žalobce znovu bránil žalobou.

[4] Krajský soud konstatoval, že žalovaný s ohledem na vše, co mu bylo krajským soudem v rozsudku č. j. 43 Az 2/2025-83 k otázce podmínek národního humanitárního azylu vytknuto, své závěry relevantně nedoplnil. Žalovaný se tak neřídil závazným právním názorem krajského soudu vysloveným v rozsudku, jímž bylo jeho předchozí rozhodnutí zrušeno. Žalobcův zdravotní stav je dle krajského soudu důvodem hodným zvláštního zřetele, který může odůvodnit udělení humanitárního azylu.

[5] Krajský soud proto rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

II. Kasační stížnost

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost dle § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).

[7] V kasační stížnosti stěžovatel shrnul, že po celkovém zhodnocení tvrzení žalobce v kontextu jeho předchozích snah legalizovat pobyt na území České republiky vyhodnotil žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu jako účelovou.

[8] Stěžovatel dále poukázal na změnu právní úpravy provedenou zákonem č. 314/2025 Sb., kterým se mění mj. zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Ve vztahu k čl. I bodu 36, jímž došlo ke zrušení dosavadního § 14 upravujícího humanitární azyl, nabyla nová právní úprava účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení [čl. XIX bod a) zákona č. 314/2025 Sb.].

[9] Humanitární azyl proto žalobci nebylo možno udělit, a to ani v řízení zahájeném přede dnem nabytí účinnosti této novely. Stěžovatel musel vycházet z právního stavu účinného v době vydání nového rozhodnutí. Rozsudek krajského soudu je založen na argumentaci vztahující se k humanitárnímu azylu, který však byl ze zákona vypuštěn a ani není předmětem výroku rozhodnutí stěžovatele. Stěžovatel nemůže splnit nezákonný pokyn soudu.

[10] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] **Žalobce** se ke kasační stížnosti žalovaného nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[13] Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami,

pokračování

k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost **je důvodná**.

[14] Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. *právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.*

[15] V prvním zrušujícím rozsudku č. j. 43 Az 2/2025-83 krajský soud formuloval tento závazný právní názor: „V dalším řízení žalovaný bude vycházet z toho, že v případě žalobce jsou dány důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení národního humanitárního azylu. Tyto důvody spočívají v žalobcově závažném chronickém onemocnění ve spojení s tím, že o reálné dostupnosti adekvátní léčby v zemi původu jsou zde přinejmenším vážné a důvodné pochybnosti, a to jednak s ohledem na obecný stav zdravotního systému v Libanonu, jednak i v souvislosti s humanitární krizí vyvolanou konfliktem s Izraelem. Žalovaný následně provede správní úvahu, zda je namíste národní humanitární azyl žalobci poskytnout. Pokud jde o posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany, žalovaný se bude znovu zabývat bezpečnostní situací v zemi původu, a to samozřejmě s přihlédnutím k aktuálnímu vývoji, k němuž si opatří aktuální podklady. Bude se (opravdu, nikoli jen proklamací) pečlivě zabývat podklady předloženými žalobcem a zohlední samozřejmě i důkazy provedené v řízení před soudem (§ 78 odst. 6 s. ř. s.). V případě potřeby doplní skutková zjištění a následně znovu posoudí, zda žalobci v zemi původu hrozí nebezpečí vážné újmy spočívající ve vážném ohrožení jeho života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci vnitřního nebo mezinárodního ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a zákona o azylu, přičemž také v tomto hodnocení bude brát zřetel na žalobcův zdravotní stav v kontextu s pochybnou dostupností léčby a také se stresem, kterému by byl žalobce případně při návratu do země původu vystaven a jehož se má v zájmu úspěšnosti léčby vyvarovat.“

[16] Judikatura Nejvyššího správního soudu zdůrazňuje, že „právní názor soudu nelze ponížovat na pouhou ‚námitku‘ [...], o níž by správnímu orgánu bylo v dalším řízení umožněno uvážít, tj. kterou by žalovaný mohl i odmítnout, ale je třeba na něj nahlížet jako na pravidlo, jež je určujícím pro další kroky správního orgánu i pro úvahy, o něž bude správní orgán opírat závěrečné hodnocení zjištěných skutkových okolností“ (např. rozsudky ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003-56, č. 352/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25, č. 442/2005 Sb. NSS).

[17] Dle § 14 zákona o azylu ve znění účinném do 30. 9. 2025 platilo: *Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit národní humanitární azyl (dále jen "humanitární azyl") z humanitárního důvodu. Rodinnému příslušníku podle § 13 odst. 2 azylanta, kterému byl udělen humanitární azyl, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí humanitární azyl za účelem sloučení rodiny; § 13 se použije obdobně.*

[18] Ustanovením čl. I bodu 36 zákona č. 314/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, bylo s účinností od 1. 10. 2025 ustanovení § 14 upravující humanitární azyl zrušeno. Institut tzv. národního humanitárního azylu tak byl ze zákonné úpravy bez náhrady vypuštěn.

[19] Zákon č. 314/2025 Sb. obsahuje v čl. II následující přechodná ustanovení s účinností k 1. 10. 2025, tedy shodnou jako zrušení ustanovení o humanitárním azylu:

bod 1: *V řízeních podle zákona č. 325/1999 Sb. zahájených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona provádí Ministerstvo vnitra jednotlivé úkony podle ustanovení upravujících vedení řízení uvedených v zákoně č. 325/1999 Sb., ve znění účinném ke dni provádění příslušného úkonu.*

bod 2: *Po vrácení věci v řízení zahájeném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona soudem k novému projednání Ministerstvo vnitra postupuje podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném ke dni počátku běhu lhůty pro vydání nového rozhodnutí Ministerstva vnitra.*

bod 9: *V řízeních podle bodu 1 nelze ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona udělit národní humanitární azyl.*

[20] Pro projednávanou věc je rozhodný bod 2 přechodných ustanovení, neboť se jedná o věc vrácenou krajským soudem po zrušení předchozího rozhodnutí žalovaného, čímž se tyto případy odlišují od obecně širšího okruhu případů podle bodu 1. Pravidlo dle bodu 2 přitom již v důsledku konstrukce rozhodného data představuje autonomní úpravu odlišnou od řešení dle bodu 1.

[21] Již samotný text bodu 2 svědčí spíše pro závěr, že podle rozhodného okamžiku (počátek lhůty pro vydání nového rozhodnutí) se určí použití dosavadní či nové právní úpravy jak pro otázky procesní, tak i hmotněprávní, kam náleží i možnost udělení humanitárního azylu. Jiné pravidlo totiž zákon pro tyto případy nestanoví.

[22] Výklad systematický podporuje tento jazykový výklad. Výslovná úprava bodu 9 o nemožnosti udělit humanitární azyl po 1. 10. 2025 je totiž výslovně omezena jen na případy podle bodu 1 přechodných ustanovení, tedy správní řízení zahájená dříve a neovlivněná zásahem soudu. Zákodníci nepochybně nic nebránilo vztáhnout toto pravidlo i k případům dle bodu 2 přechodných ustanovení, byť i jen k těm, na něž by jinak dopadala předchozí právní úprava.

[23] Jakkoliv v důvodové zprávě k návrhu zákona č. 214/2025 Sb. chybí jakékoliv vysvětlení k přechodným ustanovením (zrušení humanitárního azylu navíc nebylo v původním návrhu obsaženo), je nutno na základě argumentu racionálního zákonodárce předpokládat, že bylo záměrem zákonodárce vymezit jako zvláštní kategorii případů „neskončených“ ke dni nabytí účinnosti zákona č. 214/2025 Sb. případy již mezitím jednou posouzené správním soudem.

[24] Z judikatury vyplývá, že v případě zrušení správního rozhodnutí odvolacím či přezkumným správním orgánem nebo soudem běží nová lhůta k vydání nového rozhodnutí od právní moci zrušujícího aktu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2010, č. j. 5 Ans 6/2009-82, ze dne 25. 11. 2011, č. j. 2 Ans 11/2011-95, ze dne 9. 8. 2017, č. j. 5 Azs 151/2017-23, nebo ze dne 22. 7. 2020, č. j. 1 Azs 200/2020-31).

[25] Rozsudek krajského soudu č. j. 43 Az 2/2025-83 byl vydán dne 26. 6. 2025 a právní moci nabyl dne 28. 7. 2025. Rozhodný pro běh lhůty pro vydání rozhodnutí žalovaného tak byl právě den 28. 7. 2025. K tomuto dni byla úprava národního humanitárního azylu v zákoně o azylu obsažena. Stěžovateli tak nelze přisvědčit, že vzhledem k nedostatku právního podkladu nemohl podmínky udělení humanitárního azylu v případě žalobce posoudit a o udělení humanitárního azylu případně rozhodnout. Právní podklad v zákoně pro takové rozhodnutí měl. Nešlo tedy o situaci, kdy by byl závazný právní názor soudu vyslovený ve zrušujícím rozsudku prolomen změnou právní úpravy (srov. např. rozsudky

pokračování

Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25, č. 442/2005 Sb. NSS, ze dne 18. 6. 2024, č. j. 2 Ads 16/2003-56, č. 352/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 31/2016-36).

[26] Jestliže tedy stěžovatel podmínky pro udělení humanitárního azylu pro zrušení jeho rozhodnutí ze dne 5. 3. 2025 neposuzoval a nezahrnul rozhodnutí o humanitárním azylu podle § 14 zákona o azylu v rozhodném znění do výroku svého rozhodnutí ze dne 24. 11. 2025, v rozporu s § 78 odst. 5 s. ř. s. závazný právní názor, který byl vysloven ve zrušujícím rozsudku č. j. 43 Az 2/2025-83, nerespektoval. V tomto rozsahu je třeba napadený rozsudek krajského soudu aprobeovat.

[27] Nejvyšší správní soud ovšem navíc shledal, že se krajský soud v napadeném rozsudku omezil na otázku humanitárního azylu a řádně nevypořádal žalobní námítky vztahující se k posouzení splnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.

[28] Žalobce v žalobě výslovně namítal, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav ve vztahu k probíhajícímu ozbrojenému konfliktu v zemi původu a že žalovaný nesprávně posoudil splnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Na tyto námítky však krajský soud v rozsudku nereagoval. Zhoršenou bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce sice vzal v potaz, avšak pouze v kontextu úvahy, že návrat žalobce do země původu by byl stresující, přičemž vzhledem k charakteru onemocnění se má žalobce dle lékařských doporučení stresu vyhýbat. Krajský soud se tak omezil na vypořádání námítek týkajících se neudělení humanitárního azylu.

[29] Krajský soud tedy posouzení žalovaného týkající se doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu a závěr o neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu nepřezkoumal. V tomto rozsahu je proto rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný. Nevypořádání žalobní námítky totiž zakládá nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2014, č. j. 8 As 27/2013-93). K této vadě Nejvyšší správní soud přihlédl i bez námítky (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[30] Povinnost krajského soudu vypořádat všechny žalobní námítky, u nichž tomu nebrání jiné vady napadeného správního rozhodnutí či jemu předcházejícího řízení, zdůrazňuje judikatura Nejvyššího správního soudu dlouhodobě. Rozšířený senát již v usnesení ze dne 19. 12. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, konstatoval: „*Důvod nepřezkoumatelnosti rozhodnutí odvolacího orgánu posuzujícího více oddělitelných skutkových nebo právních otázek může být [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] dán i toliko ve vztahu k některým z nich. Ostatní oddělitelné skutkové nebo právní otázky krajský soud přezkoumá vždy, má-li jejich řešení význam pro další řízení a rozhodnutí ve věci.*“ To v obecné rovině platí i v nyní posuzované věci, bez ohledu na dílčí procesní odlišnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[33] Z výše uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost žalovaného důvodnou, pročez podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku. Krajský soud v dalším řízení přezkoumatelným způsobem vypořádá všechny žalobní námítky.

[34] Pro úplnost Nejvyšší správní soud doplňuje, že i v případě opakovaného zrušení rozhodnutí žalovaného krajským soudem, bude žalovaný povinen postupovat podle právní

úpravy účinné ke dni 28. 7. 2025, kdy nabyl právní moci předchozí zrušující rozsudek krajského soudu, a k němuž tak byla stanovena rozhodná právní úprava pro tuto věc. Jiný výklad by popíral účel soudní ochrany a její účinnost, mohl-li by si žalovaný opakovaným nerespektováním závazného právního názoru soudu „počkat“ na pro sebe výhodnější procesní situaci.

[35] V dalším řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2026

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu